

طراحی و پی‌ریزی مدل پیشبینی احتمال رخداد خسارت گرمادگی در زیتون

پژوهش موردی: منطقه طارم علیا

خسرو غریبی*، دکتر علی اصغر زینانلو**، حمید کریمی***
بازنگری: ح. ر (فراوند)

چکیده

خسارت گرمادگی در گیاه زیتون، به کاهش عملکرد محصول آن می‌انجامد. از سویی، پیشبینی زمان رخداد خسارت نیز، شناخت مناطق و ارقام سازگار و سرانجام، اطمینان از تولید را به‌دنبال خواهد داشت. در این زمینه، با به‌کارگیری داده‌های هواشناسی و تعیین نخستین روز ژولیوسی از دماهای خسارتزا در مرحله گلدهی زیتون، می‌توان احتمال رخداد (وقوع) خسارت را محاسبه کرد. این پژوهش نیز در همین راستا، برای پیشبینی کردن احتمال رخداد خسارت گرمادگی، با برگزیدن چهار رقم عمده زیتون، در برگزیده: زرد، روغنی، آربکین و کرونائیکی، در منطقه طارم علیای زنجان (منطقه عمده کشت زیتون) به بررسی و تحلیل آنها طی ۱۹ سال آمار دمایی، پرداخته است. نتایج به‌دست‌آمده در این باره نشان می‌دهد که تاریخهای تمام‌گل آنها، به‌ترتیب تاریخهای ژولیوسی ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵ و ۱۳۶ را به خود اختصاص داده است. آنگاه با استفاده از نرم‌افزارهای Easy Fit و Mini Tab به تحلیل داده‌ها پرداخته شد که بر این اساس، بیشترین احتمال رخداد خسارت، مربوط به رقم زرد با شدت ضعیف و دوره بازگشت سالانه برابر با ۹۵/۳ درصد بوده و کمترین احتمال رخداد خسارت گرمادگی نیز، مربوط به رقم کرونائیکی در سطح شدید و دوره بازگشت هر ۲/۸ سال، برابر با ۲۶/۲ درصد، به‌دست آمده است. می‌توان چنین گفت که هر یک روز اختلاف در زمان تمام‌گل، برابر با حدود یک درصد، احتمال رخداد خسارت را تغییر می‌دهد. از همین‌رو، با توجه به خصوصیت‌های هر رقم، بویژه تاریخهای تمام‌گل می‌باید، افزون بر مطالعه این‌گونه خصوصیت‌ها، شرایط اقلیمی فراگیر منطقه و دوره بازگشت عوامل خطر در بیمه، محاسبه، و سپس امکان توسعه درختان زیتون، توصیه شود.

کلیدواژه‌ها:

زیتون، تمام‌گل، خسارت گرمادگی، مدل‌سازی، پیشبینی، بیمه.

E-mail: kgh321@gmail.com

* کارشناس ارشد باغبانی گروه تحقیق و بازاریابی صندوق بیمه کشاورزی

** عضو هیئت علمی مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر

*** مدیر گروه تحقیق و بازاریابی صندوق بیمه کشاورزی

